

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

- Yleisesittely ja työ- ja elinkeinoministeriön pääluokka -

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Yleisesittely

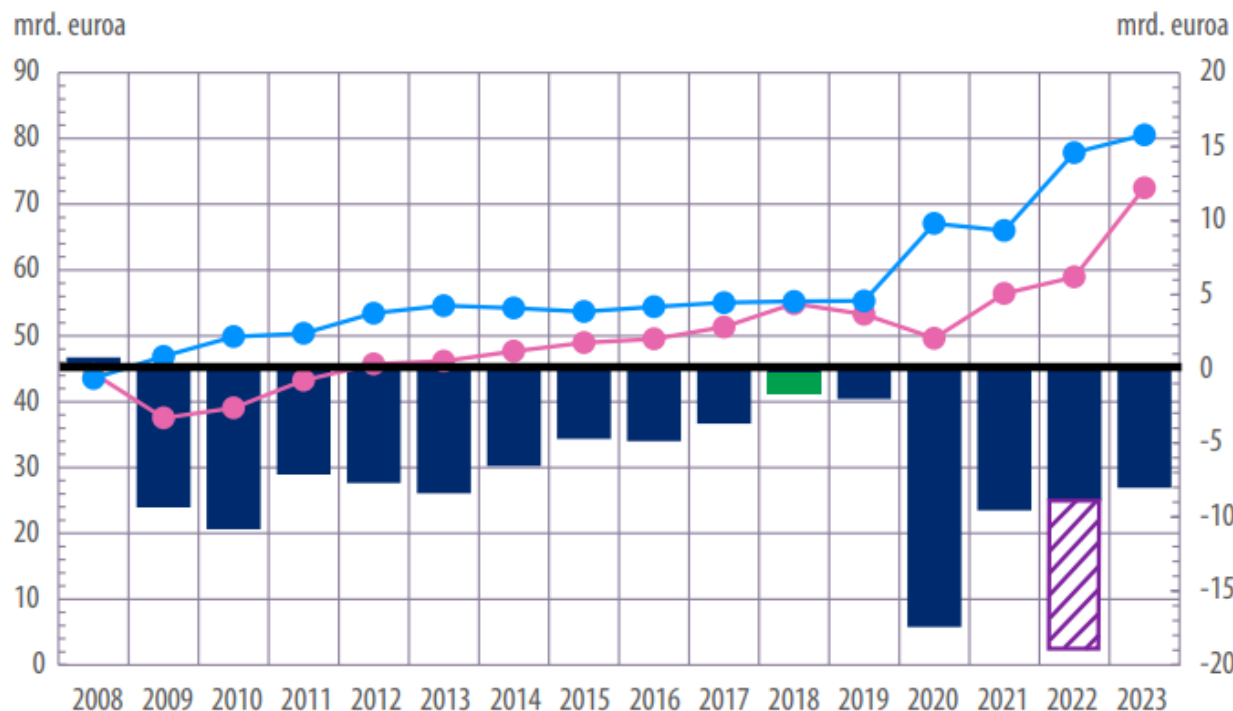
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Budjettitalouden menot vuonna 2023

- Talousarvioesityksen määrärahoiksi ehdotetaan 80,5 mrd. euroa, mikä on n. 15,6 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa.
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen seurauksena budjettitalouden menojen taso nousee koko vuoden tasolla n. 14 mrd. eurolla, missä ei kuitenkaan ole huomioitu jo joulukuussa 2022 maksettavaa 1,9 mrd. euron vuoden 2023 hyvinvointialueiden rahoitusosuutta.
 - lisäksi Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan vuoksi päätettyjen toimien vaikutus on n. 2 mrd. euroa vuonna 2023.
- Edellä mainitut tekijät huomioiden menojen kasvu vuonna 2023 on n. 2,5 mrd. euroa vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon nähden.
- Menotasoa nostavat muun muassa vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon nähden laki- ja sopimusperusteiset indeksikorotukset. Lisäksi valtionvelan korkomenojen arvioidaan kasvavan vuoden 2022 talousarvioon nähden n. 1 mrd. eurolla yleisen korkotason kasvun myötä.
- Toisaalta budjettitalouden menot vähenevät vuonna 2023, koska koronapandemiaan liittyvät menot pienenevät ja monet hallituksen päättämät määräaikaisten menolisäykset (mm. tulevaisuusinvestoinnit) päättyvät.

Budjettitalouden tasapaino

Tasapaino:

2019 (TP): -2,0 mrd. euroa

2020 (TP): -17,4 mrd. euroa

2021 (TP): -14,4 mrd. euroa

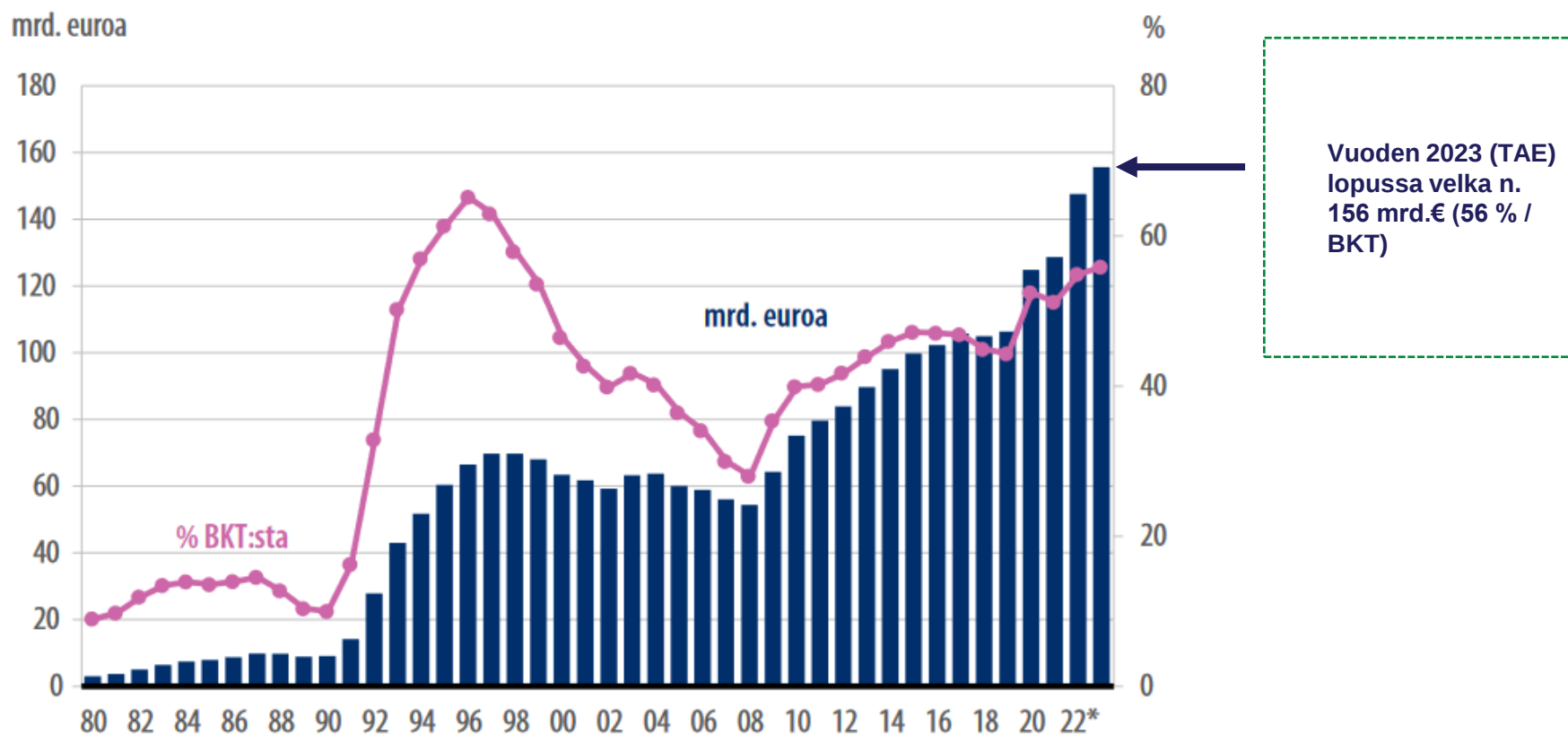
2022 (TA): -18,9 mrd. euroa

2023 (TAE): -8,0 mrd. euroa

- Varautuminen sähkön johdannaismarkkinoilla toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin
- Tasapaino ilman jälleenrahoitusluottojen takaisinmaksun aikaistamista
- Tasapaino, oikea asteikko
- Tulot ilman nettolainanottoa, vasen asteikko
- Menot ilman nettokuoletuksia, vasen asteikko

Lähde: Valtiovarainministeriö

Valtionvelan määrä kasvaa

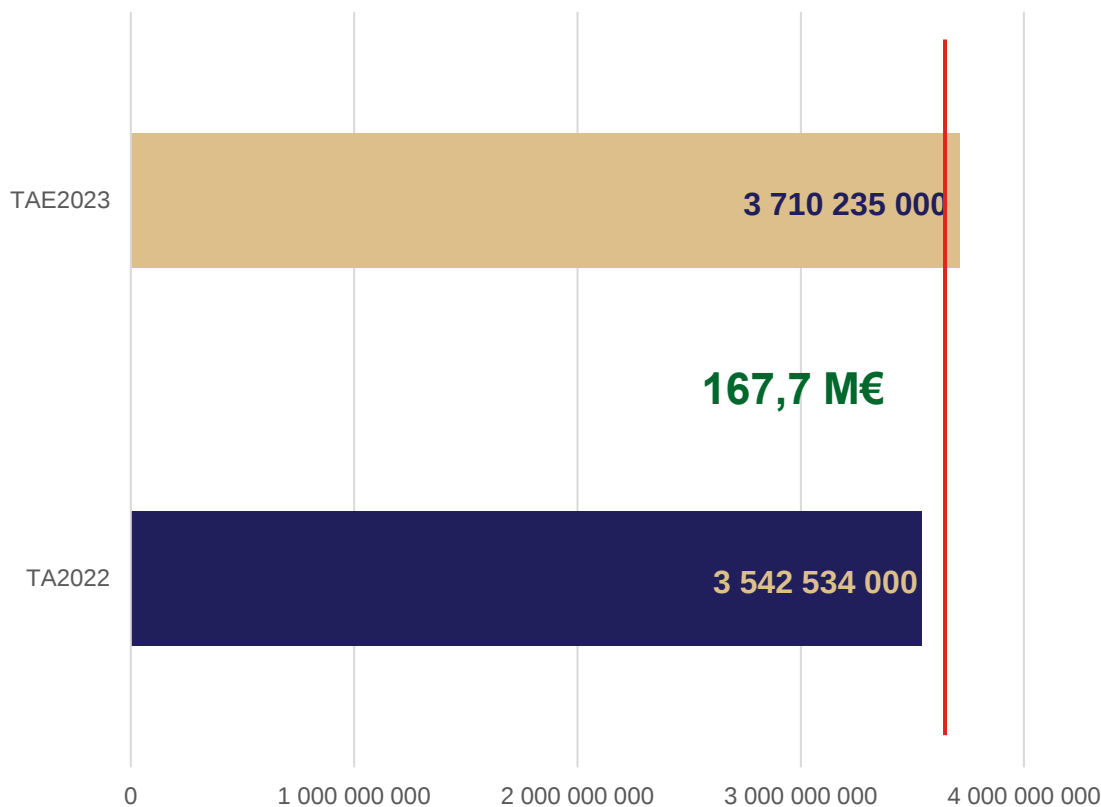
Lähde: Valtiovarainministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokka

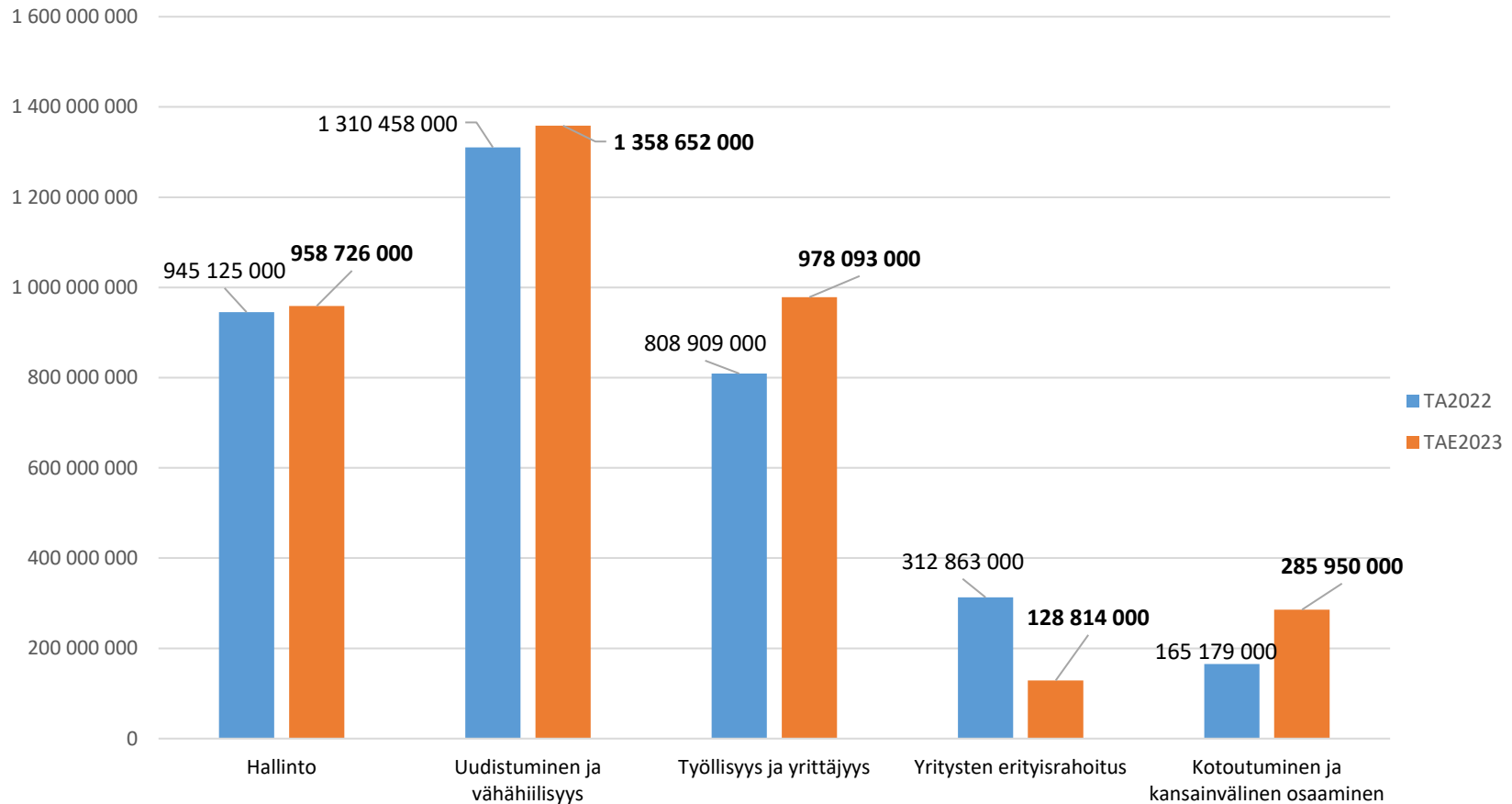
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

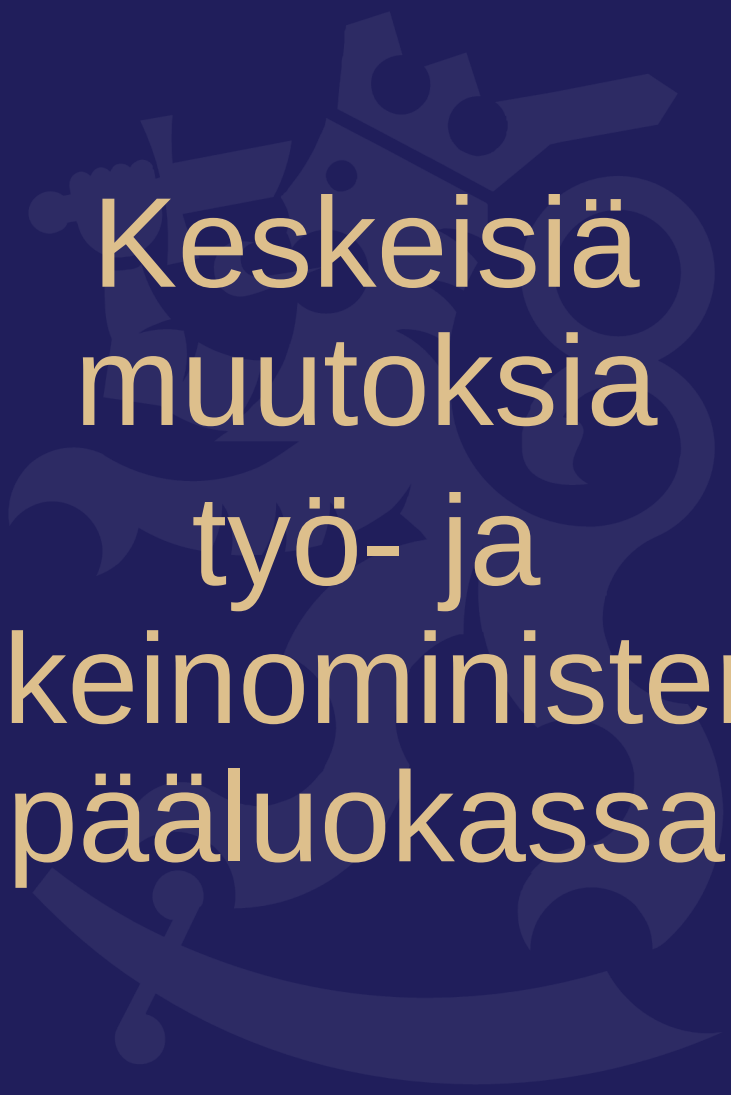
Pääluokan menot nousevat v. 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna

Pääluokan menojen tasoa vuonna 2023 nostavat nettomääräisesti lisäykset työllisyyden ja yrittäjyyden edistämiseen (mm. EU:n ja valtion rahoitusosuuden lisäys EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin ja työurien pidentämisiin tähtääviin toimiin) sekä valtion korvauksiin kotoutumisen edistämisessä.

TA2022 vs. TAE2023 politiikkalohkoittain

Keskeisiä muutoksia työ- ja elinkeinoministeriön pääluokassa

30.20. Uudistuminen ja vähähiilisyys (i)

- Business Finlandin avustusvaltuudeksi esitetään 470 milj. euroa
 - Audiovisuaalista tuotantotukea jatketaan 9,5 milj. euron valtuudella
 - Valtuudesta 20,82 milj. euroa on elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitusta
- Business Finlandin lainavaltuudeksi esitetään 146,8 milj. euroa, mikä on sama taso kuin vuoden 2022 talousarviossa
- Energiatuen valtuudeksi esitetään 283,1 milj. euroa
 - Valtuutta lisätty 225 milj. euroa huoltovarmuuden parantamiseksi tehdyt kertaluonteiset lisäykset akkustrategian mukaiseen investointeihin, energiatukeen ja vetyhankkeisiin
 - Valtuudesta 30 milj. euroa on elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitusta
- Uusiutuvan energian tuotantotukeen esitetään 135 milj. euroa, mikä on 174 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa. Vähennys aiheutuu sähkön hinnan kohoamisesta.
- Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistukeen esitetään 150 milj. euroa. Tuella korvataan päästökaupasta sähkön hintaan aiheutuvia välillisiä kustannuksia aloille, joiden katsotaan olevan erityisen alttiita merkittävälle hiilivuotoriskille.

30.20. Uudistuminen ja vähähiilisyys (i)

- Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistämiseen esitetään 6,5 milj. euron lisäystä
 - Osa vihreän siirtymän kokonaisuutta kohdentuen liikennesähkön sekä kaasun julkisen jakeluverkoston rakentamiseen
- Lääkekehityskeskus Oy:n pääomitukseen (uusi momentti) esitetään 20 milj. euroa
 - Kansallinen Lääkekehityskeskus Oy on osa kansallisten osaamiskeskittymien kokonaisuutta, jota on rakennettu jo kolmen hallituskauden aikana osana kolmen ministeriön (TEM, STM, OKM) laatimaa ja ohjaamaa terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategiaa (2014). Pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaisesti terveysalan kasvustrategian toimeenpanoa jatketaan kuluvalle hallituskaudella.
 - Lääkeala on korkean osaamisen ala, joka edellyttää alan erityisosaamista. Lääkekehityksessä korostuva erityispiirre on poikkeuksellisen pitkä ”ideasta markkinoille” -kehityssykli sekä siihen liittyvät suuret riskit ja pääomavaatimukset.
 - TEM pitää tärkeänä, että Kansallisen lääkekehityskeskus Oy:n on toimii eri alueiden ja yliopistojen kanssa yhteistyössä ja tuo lisäarvoa jo käynnissä olevalle tekemiselle.

32.30. Työllisyys ja yrittäjyys (i)

- Alueelliseen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen esitetään 10 milj. euron valtuutta
 - Rahoitusta kohdennetaan korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyöhön yritysten kanssa. Lisäksi rahoitusta kohdennetaan pienten yritysten, arvoverkostoissa toimivien pk-yritysten ja tutkimuslähtöisten aloittavien yritysten innovaatiotoimintaan sekä olemassa olevien teknologioiden ja uusien ratkaisujen nykyistä nopeampaan hyödyntämiseen
- Julkisten työvoima- ja yrityspalveluihin esitetään 183 milj. euroa, mikä on 102 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa
 - Määrärahaso laskee kertaluonteisten lisäysten poistumisesta ja uudelleenkohdennuksista johtuen. Momentin edellisiltä vuosilta siirtyvillä erillä voidaan kuitenkin rahoittaa palveluita v. 2023 ilman palveluiden määrän merkittävää muutosta edellisten vuosien tasosta.
 - Osana työllisyystoimia palkkatukeen tehdään EU:n valtiontukisääntelyn edellyttämät muutokset ja 100-prosenttista palkkatuen käyttöä rajoitettaisiin suurimpien taloudellista toimintaa harjoittavien yhteisöjen osalta, mikä vähentää määrärahan tarvetta 10 milj. euroa.
- Työkanava Oy:n pääomittamiseen esitetään 7 milj. euron ja valtionavustukseen osatyökykyisten työllistymiseen 10 milj. euron määrärahaa edistämään osatyökykyisten siirtymistä työmarkkinoille. Yhtiö palkkaa osatyökykyisiä pidempikestoisiin työsuhteisiin.

32.30. Työllisyys ja yrittäjyys (ii)

- Toimiin työurien pidentämiseksi (uusi momentti) ehdotetaan 58,5 milj. euroa 55 vuotta täyttäneiden työllisyyden edistämiseen
 - Vuodesta 2023 lähtien otetaan käyttöön muutosturvakoulutus ja 55 vuotta täyttäneiden työhön paluun tuki
 - Lisäksi momentille budjetoitaisiin kuntien velvoitetyöllistämisen ajalle maksetut tuet palkkakustannuksiin, mikä on nykyisin osa palkkatuen menoja
- EU:n rakenneohjelmien myöntämisvaltuudeksi esitetään 531,9 milj. euroa ja määrärahaksi 613,6 milj. euroa
 - Rahoitus sisältää 219 milj. euron lisäyksen päättyneen ohjelmakauden 2014–2020 purkaantuvien valtuuksien uudelleenbudjetoinnin maksatuksista, REACT-EU -rahoituksesta ja ohjelmakauden 2021—2027 tarkentuneisiin laskelmiin perustuen

32.40. Yritysten erityisrahoitus

- Finnvera Oyj:n tappiokorvauksiin esitetään 65 milj. euroa, mikä on 131 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2022 talousarviossa
 - Vähennys aiheutuu koronapandemian aikana lisättyjen tappiokorvausvarausten ennakoitua pienemmästä toteumasta
- Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille arviomäärärahasi esitetään 42,4 milj. euroa, mikä on 48,3 milj. euroa pienempi vuoteen 2022 verrattuna
 - Vähennys johtuu luottokannan ja korkotason muutoksista

32.50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

- Valtion kuntakorvauksiin kotoutumisesta esitetään 278,6 milj. euroa, mikä on 121,9 milj. euroa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa
 - Kotoutumislakiin ehdotettu muutos, jonka mukaan valtion kotoutumiskorvauksia alettaisiin maksaa niistä tilapäistä suojelua saavista henkilöistä, joille on myönnetty kotikunta, lisää määrärahan tarvetta 122 milj. eurolla
 - Määrärahatarvetta kasvattaa myös vuoden 2022 pakolaiskiintiön nosto 1 500 henkilöön ja vuoden 2023 pakolaiskiintiön nosto 1 050 henkilöön
- Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistämiseen esitetään 7,4 milj. euroa, missä on vähennystä 1,1 milj. euroa v. 2022 talousarvioon verrattuna
 - Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapisteiden sekä kuntien moniammatillisen osaamiskeskustoiminnan rahoitukseen kohdennetaan 3,5 milj. euroa, joka on 2,5 milj. euroa vähemmän kuin v. 2022

32.01. Hallinto

- Kehyspäättöksen mukaisesti virastoille kohdentuu valtion yleisiä toimitila- ja matkakulusäästöjä yhteensä 5,48 milj. euroa
- Digitalisaation kehittäminen -momentille esitetään 44,5 milj. euroa, mikä on 11,6 milj. euroa enemmän kuin v. 2022 talousarviossa
 - Hallinnonalan virastojen toimintamenoista siirretään kertaluonteisesti 10,7 milj. euroa uudelleenkohdennettavaksi hallinnonalan keskeisiin tietojärjestelmä uudistuksiin ja digipalvelujen kehittämishankkeisiin
 - Määrärahasta 11,8 milj. euroa on RRF:n kautta rahoitettavaa osuutta
 - TE-digi -hankkeelle jatkorahoitusta 15 milj. euroa, Luvat ja valvonta -hankkeelle 1,5 milj. euroa ja TE-palvelu -uudistuksen muutokustannuksiin 4 milj. euroa
- Usean viraston toimintamenoihin sisällytetty lainsäädännöstä johtuvia uusien tehtävien edellyttämiä resursseja:
 - ELY-keskukset: luonnonsuojelulain uudistus 1,6 milj. euroa, juomavesidirektiivin toimeenpano 1,1 milj. euroa, kotoutumislain muutos tilapäisestä suojelusta 1,9 milj. euroa
 - TE-toimistot: kuntakokeilujen jatko 2,1 milj. euroa, TE-palvelu -uudistus 1,5 milj. euroa
 - Kilpailu- ja kuluttajavirasto: kilpailulain yrityskauppavalvonnan soveltamisalan laajentaminen 0,3 milj. euroa
 - Patentti- ja rekisterihallitus: osakeyhtiölain muutos 0,5 milj. euroa
 - Turvallisuus- ja kemikaalivirasto: juomavesidirektiivin toimeenpano 0,25 milj. euroa, kaivoslain toimeenpano 0,16 milj. euroa

12.32. Tulot: päästöoikeuksien huutokauppatulot

- Päästöoikeuden hinta-arviona on käytetty 70 euroa, jonka perusteella huutokauppatulojen arvioidaan olevan 450 milj. euroa v. 2023

